

Utbildningsplan

Nämnden för lärarutbildning

Yrkeslärarprogrammet, 90 högskolepoäng

Vocational Teacher Programme, 90 credits

Nivå

Grundnivå

Fastställande av utbildningsplan

Fastställd 2011-03-03

Senast reviderad 2013-02-27 av fakultetsstyrelsen inom Nämnden för lärarutbildning

Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2013

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper förvärvade genom yrkeserfarenhet, högskoleutbildning eller annan eftergymnasial utbildning.

Programbeskrivning

Programmet vänder sig till studerande som vill arbeta som lärare i gymnasieskolans yrkesämnen. Det omfattar 90 högskolepoäng (hp) och riktar sig till den som tidigare har en yrkes- eller högskoleutbildning samt omfattande kvalificerad och relevant yrkeserfarenhet. Utbildningens syfte är att utbilda yrkeskunniga och utvecklingsinriktade lärare i gymnasieskolans yrkesämnen.

Programmet leder till en yrkeslärarexamen på grundnivå.

Mål

För att uppnå yrkeslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan gäller de allmänna målen i 1 kap. 8§ i Högskolelagen. Därutöver gäller de nationellt fastställda målen för yrkeslärarexamen angivna nedan under denna rubrik (Högskoleförordningen 1993:100, Bilaga 2).

Omfattning

Yrkeslärarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng. För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande, de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,

- bedömning och betygsättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Mål

För yrkeslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som yrkeslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa sådana didaktiska och ämnesdidaktiska kunskaper som krävs för yrkesutövningen samt kännedom om vuxnas lärande,
- visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning.

Färdighet och förmåga

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten samt att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För yrkeslärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,

- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet.

Lokala mål

För yrkeslärarexamen vid Linnéuniversitetet gäller följande lokala mål:

Kunskap och förståelse

För yrkeslärarexamen ska den studerande

- visa grundläggande kunskap om och förståelse för lärandet till ett yrke och den erfarenhetsbaserade kunskapens villkor och utveckling.

Färdighet och förmåga

För yrkeslärarexamen ska den studerande

- visa grundläggande färdighet och förmåga i att gestalta sin egen erfarenhet i berättelsens form för att beskriva yrkeskunnande,
- visa färdighet och förmåga i att beskriva särdragen hos sin egen praktiska kunskap i analogi till exempel från andra yrken samt förankra detta i ett yrkesdidaktiskt sammanhang.

Innehåll och struktur

Programöversikt

Programmet består av utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) som omfattar 60 hp och 30 hp verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Den studerande ska genom den teoretiska och verksamhetsförlagda utbildningen utveckla de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som krävs för att förverkliga gymnasieskolans mål och kunna medverka till verksamhetens utveckling.

Kurserna i programmet ges i ett treterminssystem varav 15 hp på hösttermin, 15 hp på vårtermin och 15 hp under en förlängd vårtermin (som sträcker sig över sommaren). Utbildningen genomförs på två år.

Innehållet i programmet bygger vidare på den studerandes tidigare yrkesutbildning och yrkeskunskaper. De tidigare yrkeskunskaperna byggs på med professionsutvecklande, didaktiska, och vetenskapliga perspektiv. Programmet har ett process- och projektorienterat arbetssätt i vilket skriftlig och muntlig presentation, reflektion och samverkan med det kommande arbetslivet tränas.

Kurser i programmet

Yrkeslärarprogrammet omfattar följande kurser:

Läsår 1

Skolans och yrkesutbildningens historia, värdegrund och samhälleliga villkor, 15 hp (G1N)

Yrkesläraren och eleven, 15 hp varav 9 hp VFU (G1N)

Yrkeslärande, kunskapsutveckling och specialpedagogik, 15 hp varav 3 hp VFU (G1N)

Läsår 2

Yrkeskunnande och yrkesdidaktik i arbetsliv och skola, 15 hp varav 9 hp VFU (G1F)

Att bedöma och värdera yrkeskunskap, 15 hp varav 9 hp VFU (G1F)

Yrkeskunnande, kvalitetsutveckling och vetenskaplighet, 15 hp (G2F)

Verksamhetsförlagd utbildning

VFU omfattar 30 högskolepoäng, d.v.s. 20 veckor, och är förlagd till relevant pedagogisk verksamhet inom de yrkesämnen examen avser. Den verksamhetsförlagda utbildningen är integrerad i kurserna.

Under den verksamhetsförlagda utbildningen tillägnar sig den studerande förmågan att reflektera över praktiken i relation till de teoretiska studierna. Den studerande tränas i att självständigt och tillsammans med andra, planera, genomföra, dokumentera, utvärdera och utveckla undervisning. Genom ett individuellt upplägg av den verksamhetsförlagda utbildningen synliggörs och värderas den professionella progressionen.

Den verksamhetsförlagda utbildningens progression, kriterier och mål, utlägg och placering i yrkeslärarutbildningen beskrivs i en särskild Programguide för VFU.

Perspektiv i utbildningen

- Professionsbas och professionell progression

Professionsperspektivet i yrkeslärarprogrammet framträder i integrationen mellan utbildningsvetenskaplig kärna, verksamhetsförlagd utbildning samt yrkeskunnande och kunskapsbildning. Det är genom växelverkan mellan dessa ämnesområden som den studerande skapar en kunskapsbas av olika erfarenheter som lägger grunden till professionsutveckling. Det för utbildningen forskningsangörande området Yrkeskunnande och kunskapsbildning utgår från en kunskapssyn där praktisk och teoretisk kunskap bildar grund för yrkeslärarens kunskapsbildning och förmåga till verksamhetsutveckling. Ett övergripande tema är att belysa och utforska yrkeskunnande, med fokus på så kallad tyst kunskap (tacit knowledge), och dess relation till den kodifierade kunskap som förmedlas via utbildningssystem och formulerade regelsystem på arbetsplatser. I utbildningen introduceras den studerande i grundläggande begreppsbyggnad kring yrkeskunnande, forskningsområdets kunskapssteoretiska bas samt verktyg för att kunna artikulera och synliggöra yrkeskunnande, däribland dialogseminariemetoden. I seminarier där lärarstudenter med olika yrkesbakgrund deltar, förs samtal som leder till ett givande erfarenhetsutbyte.

Lärarprofessionen kräver kommunikativ förmåga. Yrkeslärarstudenterna ska under sin utbildningstid utveckla hållbara kommunikativa språkliga färdigheter så att de kan kommunicera sina kunskaper i tal och skrift. De ska också tillgodogöra sig färdigheter i konkret användning av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen, samt kunna bruka och värdera information från Internet.

Lärarprofessionsperspektivet fördjupas och vidgas genom utvecklingen av kunskap om barns och ungdomars förutsättningar och villkor för lärande. Den studerande ska tillägna sig kunskap för att förstå elevers olika bakgrunder samt hur faktorer som etnicitet, genus, religion och socioekonomisk bakgrund påverkar barns och ungas förutsättningar och villkor för lärande.

I utbildningens avslutande kurser byggs, på grundval av den egna reflekterade praktiska erfarenheten, en bro mellan teori och praktik för utveckling av professionell praxis med tyngdpunkt på yrkesdidaktiska områden.

- Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Utbildningen ger de studerande teoretisk kunskap med förankring i forskning och beprövad erfarenhet. Ett vetenskapligt förhållningssätt utvecklas kontinuerligt genom de projektarbeten de studerande genomför i varje kurs. Projekten fungerar som återkommande moment för perspektivet vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression. I projektarbetena läggs grunden för projekt- och forskningsmetodik. Ett vetenskapligt och kritiskt förhållningssätt utvecklas, liksom den studerandes förmåga till analys och kommunikation. I utbildningens senare kurser ska den studerande visa förtrogenhet med och inta ett medvetet förhållningssätt till projekt- och

forskningsmetodikens teori och praktik som grund för utvecklingsarbete och kompetensutveckling. Konkret omsätts detta i ett självständigt arbete i programmet sista kurs.

- Hållbar utveckling

Hållbar utveckling ingår i utbildningen som ett av de grundläggande värdegrundsperspektiven. En hållbar utveckling innebär att behoven hos människor som lever idag tillgodoses utan att kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov äventyras. I programmet betonas den studerandes kunskapsutveckling kring hållbar utveckling utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv i ett globalt sammanhang.

- Genus

Inom utbildningen diskuteras den roll genus, dvs. tidsbundna föreställningar om kvinnligt och manligt, spelar för hur studenter bemöts, hur verksamheten organiseras och hur kunskap konstitueras. Den studerande ska ha kunskap om hur föreställningar om kvinnligt och manligt är en del av en förgivettagen kultur samt hur dessa föreställningar är kopplade till lärande och socialisation. Den studerande ska därmed kunna diskutera såväl den pedagogiska praktiken som olika typer av kunskapsstoff utifrån ett genusperspektiv.

- Mångfald

Mångfaldsperspektivet i programmet har som mål att studenten ska kunna förstå och beskriva olika uppväxt- och livsvillkor vilket relateras till lärarprofessionen och en skola för alla. Särskilt fokuseras mångfaldsaspekter, såsom genus, socialgrupp, etnicitet, religiös tillhörighet samt olika typer av funktionsnedsättning. En annan central del av mångfaldsperspektivet är respekten för människors olika kunnande och den kunskap som finns utanför akademien. Programmet verkar således för en demokratisering av kunskapsbegreppet och söker att skapa mötesplatser mellan olika yrkeskulturer och människor av olika bakgrund.

- Internationalisering

Lärare ska i sin utbildning förberedas för att verka i en mångkulturell skola utifrån ett internationellt perspektiv. Frågor om etnicitet, interkulturalitet, demokrati och utbildning berörs i utbildningen.

I ”Handlingsplan för internationalisering gällande lärarutbildning och dess forskningsbas vid Linnéuniversitetet för år 2012-2015” beskrivs mål och åtgärder för internationaliseringsarbetet inom lärarutbildningen och dess forskningsbas vid Linnéuniversitetet.

Utlandsstudier

Under utbildningens verksamhetsförlagda delar ges den studerande möjligheter till utlandspraktik. Den studerande erbjuds ta del av det samlade utbudet av avtal med utländska lärosäten som finns inom Linnéuniversitetet. Utlandsstudier planeras i samråd med programadministrationen.

Kvalitetsutveckling

Nämnden för lärarutbildning har det övergripande ansvaret för kvaliteten i lärarutbildningarna. De studerandes deltagande i kvalitetsarbetet sker genom studeranderepresentation i Nämnden för lärarutbildning och i beredningsorgan, samt via kurs- och programvärderingar.

Kvalitetsarbetet sker systematiskt i syfte att säkra och utveckla utbildningens kvalitet i form av måluppfyllelse och progression, samt dess relevans för avnämare och relation till aktuell forskning. Kursvärderingar genomförs under utbildningens gång. Resultat av kurs- och programvärderingar återkopplas till studenter, involverade lärare och programråd, samt finns tillgängliga vid lärosätet.

Examen

Efter avslutade studier som motsvarar de förordningar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linnéuniversitetet kan den studerande ansöka om examen. Den som fullföljt Yrkeslärarprogrammet kan erhålla följande examen:

Yrkeslärarexamen

Higher Education Diploma in Vocational Education

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska) Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Förkunskapskrav inom programmet

Särskilda förkunskapskrav finns för kurser inom programmet. När i programmet sådana förekommer framgår av strukturplanen i utbildningsplanen. Vilka förkunskapskraven är preciseras i respektive kursplan.

Verksamhetsförlagd utbildning

Vid underkännande av kurs i den verksamhetsförlagda utbildningen har den studerande rätt till endast en ny prövning.

Resor till och från den verksamhetsförlagda utbildningen kan medföra extra kostnader för den studerande.